

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001989

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яхно Олена Іванівна

2. Olena Yakhno

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9597-9690

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 25-07-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5868

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Вокальна стилістика в українській рок-музиці: генеза, еволюція, сучасні репрезентації
2. Vocal Stylistics in Ukrainian Rock Music: Genesis, Evolution, Modern Representations

Реферат:

1. Вокальна стилістика в рок-музиці охоплює різноманітні інтонаційні джерела і пізнається на підставі історико-генетичних розвідок у сферах етно-музикознавства та медієвістики. Якщо інструментальна атрибутика рок-музики освітлена в наявній літературі доволі повно (цьому допомагає джазологія, де саме інструментальна сторона становить головний об'єкт розгляду), то рок-вокал досі залишається на маргінесі рокознавства, а, отже, потребує розробки, методології його вивчення, систематизації, у тому числі і на теренах України. Мета дослідження – досвід систематизації жанрової стилістики, в українській рок-музиці, зокрема, її вокальної складової в аспектах генези, еволюції та сучасних репрезентацій, об'єкт дослідження – вокальна стилістика в рок-музиці, предмет – її відтворення у творчості сучасних українських рок-гуртів. Методологія дослідження базується на сукупності загально-наукових і спеціальних підходів до вивчення заявленої теми, серед яких метод дедукції, що визначає хід розгляду від загального («легка музика» як

суспільний феномен) до особливого (джаз, рок- і поп-музика) та конкретного (український альтернативний рок у творчості сучасних гуртів за регіонами Центр – Захід – Південь – Схід). Для окреслення особливостей рок-музики в системі її пласта використано компаративний метод, зокрема, порівняльні характеристики вокалу у джазі, рок- та поп-музиці із застосуванням апарату парадигматики. Спеціальні музикознавчі підходи групуються навколо методів стилістичного та виконавського аналізу, котрі слугують виявленню індивідуальних рис творчості фронтменів-вокалістів задіяних для розгляду рок-гуртів. В дисертації запропоновано аналіз історичних етапів світового рок-вокалу в рамках системи ритм-енд-блюз (по відношенню до рок музики – швидше – блюз-енд-ритм), що поступово формувалися в музиці Найновітнього часу: 1) початковий (або достильовий); 2) ранньостильовий у вигляді появи рок-н-ролу; 3) естрадно-рок-н-рольний; 4) хард-роковий; 5) арт-роковий; 6) «модернізований» або «естрадизований». В умовах тотального розповсюдження рок-культури і зменшення затребуваності академічної класики в сучасній практиці суспільного музикування спостерігається явище, яке у запропонованій дисертації отримало термін «рокізація». Воно є спорідненим оджазуванню (Jazzing of classic), але відрізняється від нього масштабами застосування. Мова йде не про окремі зразки, а про стратегію сучасної музичної культури, в котрій популярність рок-музики дозволяє донести до масового слухача будь-який контент, забарвлений стилістикою року. Альтернативою «рокізації» є «естрадизація», що стала суттєвою ознакою творчості практично всіх сучасних українських рок-гуртів. У дисертації запропоновано періодизацію основних етапів становлення української рок-музики, яка включає чотири пункти: 1) підготовчий або ознайомлювальний (1960-ті роки); 2) легалізаційний або філармонічний (кінець 1960-х – початок 1970-х років); 3) застійний або етап вимушеного переходу до андеграунду; 4) стабілізаційний або етап самоідентифікації (кінець 1980-х і до сьогодення). У запропонованих в дисертації аналітичних етюдах, присвячених характеристикам альбомів сучасних альтернативних українських рок-гуртів, виділені їхні як загальні (тяжіння до вокальної циклізації, розширення вербально-мовного контексту у напрямках до суцільно українського або суцільно англійського), так і специфічні, індивідуальні особливості (ключові стилістичні платформи, на яких вони базуються). Один з найпопулярніших в Україні сучасних українських рок-гуртів – «Бумбокс» (Київ), обираючи як провідну платформу Funk Rock'у, в межах свого стилю комбінує різні жанрові ознаки – від рок-балади до естрадної пісні-романсу. Гурт «Один в каное» (Львів) базується на платформі Indie Rock, модифікуючи її у плані національної української інтонаційності. Гурт «Ероlets» (Одеса) та його фронтмен Павло Варениця репрезентують еkleктичну стилістику, домінантою якої є Grunge&Blues у сполученні з елементами Disco та Hard Rock'у. Гурт «Royal Corvus» (Харків) і вокалістка Аліна Горностаєва демонструють у своїх альбомах англomовну ретро-модель рок-вокалу, що дозволяє у дисертації виділити ще одну (поряд з «рокізацією» та «естрадизацією») особливість сучасного українського року – «академізацію». Ключові слова: рок-музика, джаз, поп-рок, український рок, культурний код, альтернативні українські рок-гурти, музикознавство, вокальна стилістика, стилеутворення в українській рок-музиці, імпровізація, інтерпретація, транскрипція, джазінг, рокізація, вокальне виконавство, мелодична інтонація, рок-вокал, екстрим-вокал.

2. Vocal stylistics in rock music covers a variety of intonational sources and is cognized on the basis of historical and genetic research in the field of ethnomusicology and medieval studies. If the instrumental attributes of rock music are quite well covered in the available literature (this is helped by jazz studies, where the instrumental side is the main object of consideration), then rock vocals still remain on the margins of rock studies, and therefore requires development, methodology of its study, systematization, including in Ukraine. The aim of the research – the experience of systematizing genre stylistics in Ukrainian rock music, in particular, its vocal component in the aspects of genesis, evolution and modern representations, the object of research – is vocal stylistics in rock music, the subject – is its reproduction in the work of modern Ukrainian rock bands. The research methodology is based on a combination of general scientific and special approaches to the study of the stated topic, including the deductive method, which defines the course of consideration from the general ("light music" as a social phenomenon) to the particular (jazz, rock and pop music) and the specific (Ukrainian alternative rock in the work of contemporary bands by regions the Center – West – South – East). To outline the features of rock music in the system of its layers, the comparative method was used, in particular, comparative characteristics of vocals in jazz,

rock and pop music using the apparatus of paradigmatics. Special musicological approaches are grouped around the methods of stylistic and performance analysis, which serve to identify the individual features of the work of the frontmen-vocalists of the rock bands involved in the consideration. The dissertation offers an analysis of the historical stages of world rock vocals within of the rhythm and blues system (in relation to rock music – rather, blues and rhythm), which were gradually formed in the music of the most recent times: 1) Initial (or pre-stylistic); 2) Early style: in the form of the appearance of rock and roll; 3) Estrada-rock-and-roll; 4) Hard-rock; 5) Art-rock; 6) "Modernized" or "estradized". In the conditions of the total spread of rock culture and the decrease in demand for academic classics, a phenomenon is observed in the modern practice of public music making, which was named "rockization" proposed in the dissertation. It is related to jazzing (Jazzing of classical music), but differs from it in the scope of application. We are not talking about individual samples, but about the strategy of modern musical culture, in which the popularity of rock music makes it possible to convey to a mass listener any content colored by the stylistic of rock. An alternative to "rockization" is "estradization", which is a feature of the creativity of almost all modern Ukrainian rock bands. The dissertation proposes a periodization of the main stages of the formation of Ukrainian rock music, which includes four stages: 1) Preparatory or introductory; 2) Legalization or philharmonic; 3) Stagnant or the stage of forced transition to the underground; 4) Stabilization or the stage of self-identification. In the analytical etudes proposed in the dissertation, devoted to the characteristics of the albums of modern alternative Ukrainian rock bands, there are highlighted as general (tendency to vocal cycling, expansion of the verbal-linguistic context in the direction of entirely Ukrainian or entirely English) too and specific, individual features (key the stylistic platforms on which they are based). One of the most popular modern in Ukraine rock bands – «Boombbox» (Kyiv), choosing Funk Rock as a within platform, within his style combines various genre features – from a rock-ballad to an estrade song-romance. The band «One in a Canoe» (Lviv) is based on the Indie Rock platform, modifying it in terms of national Ukrainian intonation. The band «Epolets» (Odesa) and its frontman Pavlo Varenysia represent an eclectic style, dominated by Grunge&Blues combined with elements of Disco and Hard Rock. The band «Royal Corvus» (Kharkiv) and frontwoman Alina Hornostayeva demonstrates an English-language retro-model of rock vocals in their albums, which allows us in this dissertation to single out one more feature (along with "rockization" and "estradization") of modern Ukrainian rock – "academization". Keywords: Rock music, Jazz, Pop rock, Ukrainian rock, Cultural code, Alternative Ukrainian rock bands, Musicology, Vocal style, Style formation in Ukrainian rock music, Improvisation, Interpretation, Transcription, Jazzing, Rockization, Vocal performance, Melodic intonation, Rock vocals, Extreme vocals.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Яхно О. І. Парадигми рок-музики і джазу: компаративний дискурс. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Вип. 53. Харків. 2019. С. 161–176.
- Яхно О.І. Вокальна стилістика в рок-музиці: діалектика загального та особливого. Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського/ Вип. XXI. Харків. 2020. С. 279–292.
- Яхно О. І. Витоки та основні етапи становлення української рок-музики. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатченко Георгій Ігорович
2. Neorhiy Ihnatchenko

Кваліфікація: к.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Овсянніков Вячеслав Георгійович
2. Viacheslav Ovsianikov

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8200-1709

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"

Код за ЄДРПОУ: 02214938

Місцезнаходження: вул. Івана Мазепи, б. 15, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна державна адміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Манько Світлана Борисівна

2. Svitlana Manko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7143-2597

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Воропаєва Олена Вячеславівна

2. Olena Voropayeva

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6779-7961

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисенко Марія Юріївна

2. Mariya Borysenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5690-3917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна